avioero 21.6.2001 18:32 Sivu 48

KUVITUS ILONA ILOTTU

HE TAPASIVAT TAMPERELAISESSA DISKOSSA, RAKASTUIVAT, MENIVÄT NAIMISIIN JA SAIVAT LAPSEN. MUTTA KAIKKINA NIINÄ VUOSINA MIEHELLÄ OLI TOINEN NAINEN. SEURAAVILLA SIVUILLA OMAN VERSIONSA TAPAHTUMISTA KERTOVAT VUOROTELLEN ASTA, LAURA JA SAMI. HE KIRJOITTIVAT TARINANSA TIETÄMÄTTÄ, MITÄ TOISET KIRJOITTIVAT. NIMET ON MUUTETTU.

Yhdet häät ja kolmet tunnustukset

Asta:

NÄIN HÄNET ensimmäisen kerran heinäkuussa 1989. Pitkä tumma tyyppi lävahtamassa suosittuun nuorisodiskoon jonon ohitse. Oikeastaan näin vain vaikuttavan hahmon, mustat nahkahousut ja kiharat, lähes mustat, lyhyet hiukset.

Olin liikkeellä kesäheilan kanssa, ja hän kertoi tuntevansa tyypin. Melkein kuuluisa, paikallisradion tähti. Vau, huokasin, eihän tuollaista tavallinen opiskelijatyttö saa. Vaikka oikeasti olin aika näppärä ja nätti blondi, iskin opiskelijapoikia diskoista miten sattui huvittamaan.

Tuolloinen kesäheila oli vain tarjoilija, lyhytaikaiseksi tuttavuudeksi tuomittu, mutta aivan sietämättömän hyvännäköinen mies. Joitakin viikkoja myöhemmin samassa tanssikapakassa kesäheila erehtyi esittelemään meidät toisillemme.

Muistan yhä täsmälleen, miltä Sami näytti. Kuinka hän katsoi silmiin pää kallellaan. Mitä hänellä oli yllään. Miltä hänen nahkatakkinsa tuoksui, kun tanssimme hitaita. Ja klassisesti: jalat eivät tunteneet lattiaa allaan. Ja 80-luvun hittibiisin: *It's got to be perfect, it's got to be worth it.*

Olin niin mennyttä kuin olla voi. Kesäheila jäi siihen iltaan.

ALETTIIN SEURUSTELLA. Aika sievästi ja ujosti, ei rynnätty sänkyyn suinpäin, oikeasti tutustuttiin. Sami ei juonut yleensä ollenkaan, koska liikkui autolla. Sellaisella sinapinvärisellä pikku Toyotalla. Täydellinen mies, ihan toista kuin ne rock-henkiset juopot retaleet, joita olin aiemmin tapaillut. Ja ehdottoman erilainen kuin se puolikriminaali punkkitaristi, jonka kanssa edellinen pidempi suhteeni oli. Älykäs, lahjakas ja kunnianhimoinen, silti vakava ja herkkä.

Meillä oli niin ihanaa kuin vain rakastuvilla olla voi. Sami alkoi viihtyä yksiössäni yhä pidempiä aikoja, kunnes käytännössä asuimme yhdessä. Teimme ruokaa, katsoimme televisiota, kuuntelimme musiikkia, kyhjötimme sohvalla tuijottamassa toisiamme. Vuodessa meistä tuli vakiintunut pari.

SUHTEEN VAKAVUUTTA koeteltiin, kun hän sai loistavan työtarjouksen Helsingistä. Itse olin silloin suunnilleen gradua vaille valmis. En olisi millään halunnut muuttaa. Hän muutti, ja aika pian muutin perässä Samin työsuhdeyksiöön Kamppiin. Ei sitä ikävää kestänyt.

Se oli kaikesta huolimatta varsin surkeaa aikaa, surin opintojani, tein hanttihommia ja olin yksinäinen. Olin muistaakseni täysin sietämätön. Roikuin Samissa kuin takiainen, ja valitin kaikesta kaiken aikaa. Ja vihasin Helsinkiä.

Kai seuraava askel ennen avioliittoa olikin sitten yksiön myyminen Tampereelta. Hautasin haaveet takaisin muuttamisesta, kun olimme asuneet vuokrayksiössä noin vuoden, ja päätin tottua Helsinkiin.

Käsittämättömän onnenpotkun avulla löysimme samalla rahalla kaksion Kampista. Tai minä löysin, Sami ei jotenkin kestänyt niin isoa asiaa ja pakeni jollekin työkeikalle. Tein päätöksen ja kaupat yksin.

Kaksion aika oli hyvää. Lähellä oli pubi, ja talossa asui aivan ihmeellistä porukkaa. Epäilimme ovinaapurin välittävän huumeita kunnialliseen kuorensa alla. Vastapäätä asui suloinen homo ja alakerrassa S/M-sessioita harrastava nuoripari.

Siinä vaiheessa kun menimme naimisiin, tilanne oli aika valoisa. Olin päässyt oman alani töihin, ja biologinen kelloni kumisi ja pirisi lasta. Avoliitto tuntui jotenkin holtittomalta yhteisliittymältä lapsen kannalta, joten halusimme oikean perheen, yhteisen sukunimen, kirkon siunauksen.

Häät olivat aika vaatimattomat, mutta kirkolliset kuitenkin. Molempien perheet olivat paikalla, valokuvissa näkyvät itkevät anopit ja irvistelevät siskonlapset. ▶

1 2 3

avioero 21.6.2001 20:03 Sivu 50

Oma lapsi ei vain tullutkaan silloin, kun meille olisi sopinut, mutta onneksi se kriisi jäi lyhyeksi. Kumpaakin tutkittiin ja molemmista löytyi vikaa. Lapsettomuushoidot tuottivat kuitenkin tulosta nopeasti, ja raskausaika oli ihanaa. Ilari syntyi 1994.

Samin äiti kuoli ennen kuin Ilari oli puolivuotias. Jäi varhaiseläkkeelle nauttiakseen elämästään miehensä kanssa, ja bang. Lyhyt, raju, aggressiivinen syöpä äärimmäisen terveesti elänee llä ihmisellä.

Äiti oli Samille hyvin läheinen. Ja Ilari, täydellinen kopio isästään, oli isoäidilleen varsinainen aarre. Jotenkin tuntuu siltä, ettei Sami toipunut äitinsä kuolemasta koskaan. Se oli hänelle taas yksi osoitus siitä, miten epäreilua elämä on.

Kuitenkin tunsin, että meillä oli hirveän mukavaa yhdessä, ja lapsikin oli varsinainen mallikappale. Ei valvottanut öisin, söi ja kasvoi vilkkaana ja hyväntuulisena.

Rahaa ei ollut erityisen paljon. Yhden ihanan viikon vietimme Dublinissa, kun lapsi oli vajaan vuoden ikäinen. Muuten olimme paljon kotona.

Kampin kaksio sai jäädä, kun päätimme keskiluokkaistua kunnolla. Tarvitsihan poikakin jo oman leikkipihan. Otimme asuntolainaa, ja ostimme rivitalokolmion Espoosta. Sekin oli ihanaa aikaa.

Jotenkin tunsimme itsemme siellä ulkopuolisiksi. Oli pihan huonoin autokin, mutta samalla koimme jonkinlaista onnistumista. Mieleen on jäänyt arkea, niin kuin lapsuusmuistoista. Miten istuttiin autossa ruuhkassa ja haukuttiin kanssa-autoilijat ja radiojuontajat. Miten lapsi juoksi ikkunaan, kun tunnisti isän auton äänen. Miten pyöräiltiin pitkin Espoota ja pissitettiin poikaa pusikossa.

SITTEN KESÄKUUSSA 1997 alkoi säröillä kunnolla. Vakuutan, etten nuuskinut (sillä kertaa), vaan löysin aivan vahingossa miehen kännykästä lemmenviestejä, joista oli mahdoton luikerrella irti. Ja lähettäjänkin tiesin. Tunsin yhtaikaa kauhua ja helpotusta.

Sillä valehtelusta hän oli jäänyt kiinni usein, mutta se oli sellaista pientä. Käsittämätöntäkin, ettei voinut reilusti sanoa, että unohti postittaa joulukortit, vaan päivitteli kanssani postinkulun epäluotettavuutta.

Ehdottoman ilmeisiä puheluja oli ainakin kaksi. Toisessa mies änkytti punaisena luuriin ja iski sen alas. Puhelin soi toisen kerran, vastasin, ja luuri suljettiin. Kaikenlaista. Taskuissa oli outoja teatterilippuja. (Mitäs menin tonkimaan.)

Olin mustasukkainen. Mutta aina kaikki keskusteltiin. Inhosin itseäni, kun kaikelle oli looginen selitys, ja minä vain epäilin. Tuntui kipeältä ajatella olevansa vainoharhainen. Rakastin Samia paljon, ja olin uskollinen jotenkin itsestään selvästi. Mielestäni olimme harvinaisen läheisiä toisillemme.

Tekstiviesteistä alkoi keriytyä auki valheiden ensimmäinen kerros, johon ei enää löytynytkään selityksiä. Puhuimme ja puhuimme, kiikuimme kesän eron ja jatkamisen väliä. Sami kertoi joistakin pienistä ihastuksista ja sai minut vakuuttuneeksi siitä, ettei tekstiviestinaisen kanssa ollut tapahtunut mitään suukottelua kummempaa.

Kesä oli yhtä kriisiä, mutta yhdessä pysyttiin. Aina vain keskusteltiin. Poika täytti kolme.

Me todella teimme töitä suhteen eteen, menimme jopa pariterapiaan. Se lähensi meitä, sillä kummastakin se oli aivan naurettavaa. ”Kuvitelkaa itsenne ja toisenne joksikin eläimiksi…”

Aloin tyyntyä. Sattuuhan sitä, pitkässä suhteessa, ajattelin.

Olin miettinyt asioita niin paljon, etten kamalasti järkyttynyt, kun mies saunassa kertoi jotakin kummallista naisesta, joka oli ihan sairas, vainosi häntä, oli maanisesti ihastunut.

En muistaakseni oikein uskonut. Tavallaan juttu kai meni samaan joukkoon muiden paljastusten kanssa, ja olin siinä vaiheessa jo saanut itselleni selväksi, etten ollutkaan vainoharhainen.

PUHELIN SOI MUISTAAKSENI seuraavana päivänä. Se oli ehkä sama päivä, jona prinsessa Diana kuoli, tai ainakin niillä main.

En muista siitä puhelusta oikeastaan mitään. Paitsi että istuin eteisen lattialla, räsymatolla joka oli kurtussa.

Soittaja oli nuori nainen, jonka nimi oli Laura. Hän kuulosti mukavalta, vaikka oli hädissään. Taisi samalla istumalla kertoa pähkinänkuoressa kaiken, kaikki ne vuodet, jotka oli rakastanut miestäni.

Kai olisin voinut alkaa huoritella tai iskeä luurin alas, mutta jäin juttelemaan. Voi olla, että jo silloin menimme suoraan asiaan. ”Hei, olitko se sinä, kun Samille ilmestyi uusi solmio, ja se väitti, että se on mainoslahja…” No, sellaisia ainakin jossain vaiheessa juteltiin aika paljon.

Puhelun jälkeinen aika on suurelta osin kadonnut muististani. Tunnit, päivät, jopa viikot. En muista ollenkaan, mitä tunsin Samia kohtaan. Olin kai aika sekaisin. Luulen, että lähinnä yritin epätoivoisesti ymmärtää, ja toisaalta satutin itseäni määrätietoisesti kyselemällä kipeistä asioista, kun yritin selvittää mikä oli totta, mikä ei. Todennäköisesti vihasin häntä jossain vaiheessa, mutta vilpittömästi: en muista.

En edes muista, kuinka kauan kului aikaa ennen kuin tapasin Lauran. Ehkä viikko tai pari. Muistan kyllä tapaamisen, join olutta, hän siemaili Camparia. Hän oli hyvin lady, ulkoisesti oikein sopiva kohtalokkaaksi toiseksi naiseksi, mutta ei oikein muuten. Harvinaisen avoin ja vilpitön ihminen. Ja niin nuori.

Sami oli kertonut hänelle elävänsä parisuhdehelvetissä, lapsikin tuli vahingossa, ja enen pitkää hän eroaisi. Ja se nuori kaunis nainen oli viettänyt kaikki ne vuodet odottaen. Eikä edes nainen, vaan tyttö.

Koko sen ajan, kun hänen olisi pitänyt bailata, seurustella, kiitää ja elää, hän oli odottanut Samia. Voi olla, että olisin suhtautunut toisin, jos minut olisi todella jätetty. Mutta kun siinä sekamelskassa Sami alkoikin syyttää Lauraa avioliittomme rikkomisesta ja ties mistä, saatoin vain sääliä tyttöparkaa.

Lauran kanssa meni aikansa, mutta kyllä me ystävystyimme aidosti. Ensin koin olevani sellainen isosiskohahmo, sillä oin selvästi siinä kuviossa vahvempi. Ja herran tähden, olin 12 vuotta vanhempi. Kummallekin oli valehdeltu, minä taisin olla siihen tottuneempi. Tai minulla oli ollut enemmän aikaa miettiä totutta kaikkien kannalta.

AVIOLIITTO PÄÄTTYI, mutta hitaasti. Asuimme yhdessä vielä lähes vuoden. Eron hitaus ei johtunut niinkään Ilarista, koska tiesin, että mies olisi aina tiiviisti mukana pojan elämässä, vaan meistä itsestämme. Tuntui, että niin suuren valheen jälkeen oli mahdotonta jatkaa. Mutta ilman sitä se oli kuitenkin ihan hyvä avioliitto.

Espoon perhekoti myytiin, ja hankin itselleni ja lapselleni asunnon Helsingin kantakaupungista. Maksoin Samin ulos, ja hän pisti rahat muutamassa kuukaudessa makeaan elämään.

Mimä ryhdyin asuntovelkaiseksi ja sankarilliseksi yksinhuoltajaksi. Sami vain muutti mukana, vaikka ero olikin vireillä. Minusta taisi tulla kahden lapsen äiti – vanhemmalla pojalla ikään kuin kesti aikansa lentää pois kotipesästä.

Varmaan kaikkiin asioihin löytyy hyviä psykoanalyyttisiä teorioita. Itse pidän termistä, jonka bongasin jonkin leffan suomennoksesta: monogamiarajoitteinen. Kun Sami ei tunnu löytävän ketään sellaista, joka kiinnostaisi häntä muutamaa viikkoa kauemmin.

On surullista, ja välillä hassua, että suhteemme on nykyään parhaimmillaan – läheinen ja avoin.

En siis ystävystynyt ainoastaan mieheni toisen naisen kanssa, vaan myös mieheni. Sami on minua nuorempi, mikä silloin ei tuntunut missään, mutta jälkikäteen sen merkityksen tietenkin ymmärtää. Minun piti olla se kypsymätön opiskelija ja pätkätyöläinen ja hänen uraa luova ammattilainen, mutta: olihan hän vasta 24-vuotias, kun saimme lapsen. Itse olin sentään kolmenkymmenen.

Olen itse jatkanut aika konservatiivista elämää. Entinen mieheni elää vauhdikasta uutta nuoruutta. Juo rahansa ja elää öisin. Jos hän ei olisi niin suunnattoman lahjakas ja hyvä työssään, luoja ties missä hän olisi.

Mietin joskus, että pilasin avioliittomme määräilemällä liikaa. Lohdutan itseäni ajattelemalla, että jonkunhan piti hoitaa asioita. No, ehkä olisin voinut olla hienotunteisempikin, mutta se en olisi ollut minä.

Uskon, että näin piti käydä. Meidän piti erota, jotta voisimme olla sitä, mitä oikeasti olemme. Ehkä. Ehkä olimme sitä sittenkin rivitalokolmiossa, mistäs minä tiedän.

Vuosien jälkeen hän taas sukeltelee trendipaikkoihin jonojen ohi mustissa nahkahousuissaan. Ja tavallaan hän on yhä kaikkea sitä, mitä rakastan. Mutta rakastan niin kuin äiti tai sisar.

Laura:

OLIN SAANUT LUKION ensimmäisen vuoden päätökseen. Oli kesä 1992, olin 16-vuotias ja aloittanut kesätyön siivoojana mielenkiintoisessa yrityksessä. Nuoren työn tapaan nautin ahmien elämästä, olin aina iloinen ja suunnattoman varma itsestäni ja valoisasta tulevaisuudesta.

Varsinaisia poikaystäviä minulla ei ollut, koska kukaan ei herättänyt suurempaa sydämen tykytystä. Odotin teinihaaveissani Sitä Oikeaa, joka rakastaisi minua elämäni loppuun saakka. Olin vielä auttamatom romantikko.

Huomasin Samin jo ensimmäisenä työpäivänäni. Hän pisti silmääni, koska oli miellyttävä poikkeus vanhojen herrojen ja rouvien keskellä. Muuten hän ei herättänyt minussa suurtakaan mielenkiintoa. Oikeastaan siinä iässä pälyilin taukoamatta joka suuntaan pysähtymättä kehenkään.

Joka päivä tyhjensin Samin työhuoneen roskakorin ja keskeytin hänen intensiivisen työskentelynsä tietokoneen

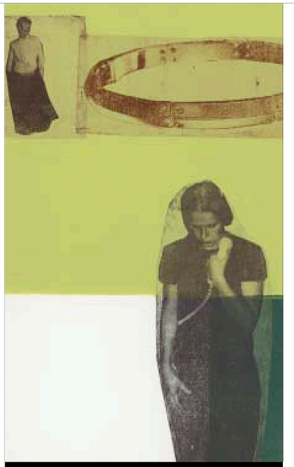

Laura: ”Palasin Suomeen ja tuttuni kautta sain kuulla, että Samilla oli parin vuoden ikäinen poika. En ollut uskoa korviani. Hätääntyneenä soitin Samille, eikä hän voinut muuta kuin myöntää. Hän selitti, että lapsi oli vahinko.”

ääressä. Koskaan mies ei reagoinut minuun, ei pukahtanut edes tervehdystä kuten ystävälliset kollegansa. Pidin häntä epäkohteliaana ja ylpeänä.

Tilanne muuttui pian. Sami alkoi tervehtiä minua, ja päivä päivältä puhuimme muutaman sanan enemmän. Kohta jo istuin tuntikausia keltaiset pesuhanskat kädessäni hänen työpöytänsä ääressä keskustelemassa kaikesta mahdollisesta. Tuosta tympeästä miehestä tuli nopeasti silmissäni mielenkiintoinen.

Ja kuinka erilainen Sami olikaan verrattuna niihin näppylänaamaisiin teinipoikiin, joilta sateli treffiehdotuksia. Minulle oli aivan uutta, että mies puhui älykkäästi ja kaikkitietävästi, kuunteli työhuoneessaan cembalomusiikkia ja kehui minua täydelliseksi.

Joka aamu riensin ensimmäiseksi katsomaan, josko Sami olisi paikallaan. Ja jos minä en ennättänyt sinne ensin, ehti Sami etsiä minut käsiinsä. Kahvitauot vietimme keskustellen, ja joskus Sami lähti jopa kantamaan roskia kanssani, jotta saimme olla kahden.

Tätä jatkui muutamia viikkoja, kunnes Sami yhtenä aamuna käveli luokseni ja ehdotti, että lähtisimme päivän päätteeksi kaljalle. Olin pompata pilviin. Oliko tämä mies todellakin kiinnostunut tällaisesta nuoresta hupakosta?

Vaikka olin innoissani, olin myös varuillani. En voi kieltää, ettenkö olisi huomannut sormusta Samin vasemmassa nimettömässä. Vasta nyt otin sen puheeksi ja hieman kyseenalaistin hänen ehdotuksensa. Kysyin, kuinka sormuksen antaja suhtautuisi meidän tapaamiseemme. Sami selitti, että oli kihloissa mutta suhde oli lopuillaan ja kumpikin etsi jo omaa asuntoa. Hän sai minut vakuuttuneeksi siitä, että oli jo täysin vapaa tapailemaan muita naisia.

Olin ilosta sekaisin ja sisälläni kihelmöi. Tässä olisi Se Oikeani ja ensimmäinen rakkauteni.

TÖISSÄ KAIKKI JATKUI samaan tapaan, mutta nyt myös työn ulkopuolella. Sami oli herrasmies: hän ei lähennellyt, vaan hellästi kosketti kuin ohimennen ja imarteli minut tainnoksiin.

Aloin olla korviani myöten rakastunut ja kuulutin sen koko maailmalle. Esittelin Samin parhaalle ystävälleni ja myös äidilleni. Muistan, kuinka odotin, että hänen Toyotansa kaartaisi pihaamme ja noukkisi minut kyytiin. Ajelimme merenrantoja, istuimme kahviloissa ja teimme kävelyjä. Tunsin itseni ainutlaatuiseksi.

Jostain syystä otin eräänä iltana puhelinluettelon käteeni ja etsin sieltä Samin nimen. Pala nousi kurkkuun, kun luetteloon olikin ilmoitettu aviopari. Olin kiukkuinen ja vaadin tietää, miksei hän ollut kertonut totuutta alusta alkaen.

Selitykset olivat epämääräisiä: liitto oli erehdys, vaimo sairaalloisen mustasukkainen ja hän onneton. Vakuuttavat sanat ja ruskeiden silmien katse saivat minut taipumaan. Olin taas onnellinen, mutta vannoin pistävänä välit poikki, jos lapsia tulisi kuvioihin.

Kun olin saanut tietää Samin olevan naimisissa, uteliaisuuteni heräsi. Vaimosta tuli kuin peikko, josta halusin saada selvää. Olisin koko ajan halunnut olla ajan tasalla siitä, miten heidän suhteensa toimii, missä he menevät ja mitä tekevät.

Joskus soitin typeriä puhelinsoittoja vain kuullakseni, millainen ääni naisella oli. Ja jokaisen puhelun jälkeen olo oli surkea.

Muistan muutaman tapauksen erityisen hyvin. Kerran soitin Samille kotiin (typerys oli antanut minulle numeronsa). Vaimo vastasi ja tivasi nimeäni. Sen jälkeen Sami tuli puhelimeen ja vaivautuneena väitti minun erehtyneen numerosta. Loukkaannuin ja itkin koko illan. Seuraavana päivänä Sami istui oveni takana anteeksi pyytäen ja puolustellen.

Eräänä uudenvuodenaattona taas soitin Samin työkännykkään. Yllättäin puhelimeen vastasikin vaimo, koska Sami oli kaupassa. Keneltä saisin jättää viestin, vaimo kysyi. Ensimmäisen kerran menin hetkeksi puihin, mutta luontevasti annoin ymmärtää, että olin työtoveri ja soitin työasioissa. Puhelun jälkeen itkin monta tuntia.

ENSIMMÄISEN PUOLEN vuoden jälkeen tapaamisemme harvenivat, mutta olimme lähes päivittäin puhelimitse tekemisissä. Meillä oli tapana jutella yömyöhällä tunteja puhelimessa, kun Sami oli iltavuorossa. Ajoittain tapasimme baarissa, joimme, juttelimme ja didimme toisiamme kädestä.

Seksiä emme koskaan harrastaneet sillä verukkeella, että Sami oli edelleen naimisissa.

Miksi sitten odotin? Koska Sami antoi ymmärtää, että vaimo kärsi mielenterveysongelmista ja oli jopa yrittänyt viillellä ranteensa auki saadessaan mustasukkaisuuskohtauksen. Minun piti tuntea sääliä ja empatiaa sairasta naista kohtaan, joka oli sairaalloisen kiinni miehessään. Samin mukaan meidän piti odottaa otollisempaa hetkeä.

Tuolloin en koskaan vaatinut Samia eroamaan. Päätin, että aloitteen oli tultava hänen puoleltaan.

Vuonna 1994 Sami muuttui oudoksi. Hän alkoi ottaa etäisyyttä, ja lopulta hän halusi lopettaa yhteydenpidon kokonaan. Syyksi hän ilmoitti, että rakasti sittenkin vaimoaan ja halusi antaa liitolleen toisen mahdollisuuden.

En ymmärtänyt tilannetta, mutten tahtonut toimia Samin tahtoa vastaan. Minun oli siirryttävä sivuun. Mutta voi luoja, kuinka onneton olin. Yritin keskittyä ylioppilaskirjoituksiini, mutta eihän siitä mitään tullut. Nukahdin iltaisin itkuun ja heräsin apaattisena odottamaan, jos Sami sittenkin palaisi elämääni.

Neljä kuukautta myöhemmin törmäsin Samiin sattumalta kaupungilla. Hän selitti, että oli tehnyt virheen ja halusi mielellään tavata minut uudestaan.

Pidimme taas yhteyttä, mutta pian muutin pois Suomesta. Talvi oli ollut tosi rankka ja pakotin itseni ottamaan etäisyyttä mieheen. Viihdyin ulkomailla, mutta ikävöin Samia. Olimme säännöllisesti yhteydessä. Tuolloin hänen äitinsä kuoli syöpään. Se oli valtava menetys Samille. Ajattelin, ettei hän koskaan olisi entisensä.

PALASIN SUOMEEN ja sain tuttuni kautta kuulla, että Samilla oli parivuotias poika. En ollut uskoa korviani. Hätääntyneenä soitin Samille, eikä tämä voinut kuin myöntää. Hän selitti, että lapsi oli vahinko. Toki hän rakasti poikaansa, mutta lapsi oli vain vaimon keino pitää mies liitossa.

Olin pettynyt siihen, että mies oli valehdellut minulle näin oleellisessa asiassa. Otin välimatkaa, aloin seurustella ikäiseni pojan kanssa, mutta jo parin kuukauden kuluttua olin taas itsekseni ja Sami takaisin kuvioissa.

Muutin omaan asuntoon, aloitin opinnot ja työt. Toivoin, että oman kämpän ansiosta tapaamiset onnistuisivat paremmin. Olin jo parikymppinen, eivätkä minulle enää riittäneet herkät kävelyretket. Vasta tässä vaiheessa seksuaalisuus tuli osaksi suhdettamme. Joko minä tai sitten me yhdessä päätimme kuitenkin, ettemme rakastelisi ennen avioeroa.

Vietin sinkkuelämää, tapailin miehiä, kokeilin suhteita, mutta olin kiinni Samissa. Aloin hermostua ja hiljaleen kysellä avioeron perään. Riitoja oli yhä useammin, mutta aina Sami vakuutti tunteitaan.

JOSKUS VUODEN 1997 tienoilla siirryimme aivan uuteen vaiheeseen. Olin varma, että Sami petti sekä vai- ▶

avioero 21.6.2001 10:37 Sivu 52

moaan että minua. Hänellä oli kummallisia menoja, ja yhä useammin hän peruutti sovitut tapaamisemme. Aloin olla levoton, alakuloinen ja väsynyt.

Aika ajoin Sami marssi asuntooni ja luetteli mitä hurjimpia syitä, joiden vuoksi olisi parempi, että pitäisimme taukoa. Milloin hän oli vakavasti sairas, milloin huomannut itsessään homoseksuaalisia piirteitä ja milloin vaimon kanssa meni taas hyvin. Sitten hän käveli kylmästi ulos.

Pääni oli täynnä erilaisia tarinoita, enkä enää erottanut totuutta valheesta. Sami jätti minut ja tuli takaisin.

Suhteemme teki minusta hullun ja satutin itseäni. Masennuin, itkin, en kyennyt nukkumaan, söin nukahtamislääkkeitä ja pahimpina öinä jopa viilteli itseäni veitsellä. Viidessä vuodessa minusta oli tullut vaimon kaltainen mielenterveyspotilas.

Syyllistin itseäni ja puolustelin Samin julmuutta. En kestänyt sitä, että toisena päivänä Sami oli lähellä, toisena taas hylkäsi. Ja itse en osannut pois tästä kierteestä.

Sitten Sami soitti minulle töihin ja kertoi ilmoittaneensa vaimolleen avioerosta. Kertoi myös, että oli mainninnut meistä.

Luonnollisesti olin tyytyväinen. Sami lähti mökille miettimään tulevaa, ja minä jäin kaupunkiin odottamaan häntä.

Palattuaan Sami ilmoittikin, ettei halua tavata minua. En käsittänyt enää mitään.

LOPETIN TYÖVUORONI, kävelin puhelinkoppiin ja soitin Samin vaimolle. Vapisin pelosta. En oikein tiennyt, mitä sanoa.

Tuosta puhelusta en muista kuin keskustelun alun. Esittelin itseni ja ilmoitin, ettei Samin ja minun välillä ollut enää mitään. Sanoin, ettei heidän kannattaisi rikkoa perhettään minun vuokseni. Vaimo sanoi, ettei Sami ollut koskaan ottanut avioeroa puheeksi…

Asta soitti minulle monta kertaa sen illan aikana. Hän halusi tietää yksityiskohtia. Sami oli tullut kotiin ja saanut tietää, mikä oli tilanne. En ollut koskaan kuullut häntä niin vihaisena. Mieleeni on jäänyt, kuinka Asta käski miehen kerätä ruotonsa ja mennä sohvalle. Myös Sami soitti minulle sinä iltana. Hän vihasi ja haukkui.

Sami oli todella raivoissaan, sillä seuraavan viikonkin hän uhkaili minua tekstiviestein. Hän soitti jopa esimiehelleni saadakseen tarinoillaan minut irtisanotuksi.

Jossain vaiheessa tapasimme Astan kanssa kasvotusten. En muista kumman aloitteesta.

Hän oli kaunis ja hennonoloinen vaaleaverikkö. Istuimme upottavilla sohvatuoleilla, hän joi olutta ja tupakoi.

Muistan, kuinka hän tarkkaili minua herkeämättä ja kyseli paljon kysymyksiä. Jännitin kauheasti ensitapaamista, mutta Asta osoittautui erittäin älykkääksi ja ystävälliseksi.

ELIMME VIELÄ sekavan jakson, jolloin Sami ja Asta pistivät avioeron vireille. He kuitenkin asuivat yhdessä, mikä hieman vaivasi minua. Olin Astan kanssa jonkin verran tekemisissä, eikä välillämme ollut koskaan vihamielisyyttä.

Samin kanssa kesti puolisen vuotta ennen kuin olimme taas puheväleissä. Itse en tuona aikana voinut hyvin. Tunsin syyllisyyttä, olin pettynyt ja inhosin itseäni. Hain apua ammattiauttajilta, mutta minut käännytettiin pois vastaanotolta terveen paperein.

Sami: "Otinkin käyttöön jo taidemuodoksi kehittämäni valehtelun. Tuotevalikoimaan kuuluivat myös lupaukset, joita ei ollut tarkoituskaan pitää."

Jossain vaiheessa päässäni pimahti ja otin kourallisen nukahtamislääkkeitä. Minulla ei ole minkäänlaista käsitystä tuosta päivästä. Heräsin seuraavana aamuna Lapinlahden sairaalasta, jossa vietin sen viikon. Seuraavat kuukaudet söin mielenterveyslääkkeitä ja kävin terapiassa.

Näihin aikoihin tulimme läheisiksi Astan kanssa. Taisin tukeutua häneen kuin isosiskoon. Samin kanssa sovimme välit ja jonkinasteinen suhdekin meillä oli, mutta ei siitä kehkeytynyt mitään vakavaa.

Hän on nykyisin ystäväni, jolle voin kertoa kaikki iloni ja suruni. Vanhat tunteet ovat vielä tallessa, ja Sami on yhä se ihminen, jonka nimi kaikuu mielessäni ennen nukahtamista. En silti osaisi kuvitella meitä yhdessä.

Samin ja Astan poikaan sain tutustua muutama vuosi sitten. Tulemme hyvin toimeen, ja hän on minulle rakas.

Mitä sitten ajattelen tästä kaikesta? Uskoni parisuhteeseen ja erityisesti avioliittoon kolhiintui melkoisesti niiden seitsemän vuoden aikana. Hukkasin aikaa Samia odotellessa, mutta se oli oma valintani. Olen vihdoin antanut itselleni anteeksi ja tunnen löytäneeni mielenrauhan.

Sami oli ensirakkauteni ja kulkee varmasti mukanani lopun elämää, mutta Sitä Oikeaa en ole vielä kohdannut.

Sami:

TUTUSTUIN JA RAKASTUIN Astaan tamperelaisessa yökerhossa keväällä 1989. Itseäni vanhempi ja liki laittoman kaunis opiskelija liikkui yöelämässä kaupungin viralliisiin kauniisiin poikiin lukeutuneen rentun kanssa, enkä uskonut minulla olevan mitään saumaa häneen.

Onneksi poninhäntäpoika oli puolituttu, joten sain hänestä hyvän tekosyyn lähestyä Astaa. Oloni olikin sanoinkuvaamaton, kun myöhemmin tanssimme junttidiscon pakollisia loppuillan hitaita kädet toistemme ympärillä.

Ja Asta tuoksui hieltä…

Muutin käytännössä saman tien Astan keskustayksiöön. Rakastimme ja rakastelimme.

Kävimme baareissa ja vuokrasimme videoita. Seurustelimme.

Minun piti aloittaa opiskelu opistossa maaseudulla, mutta maailmankuvani onneksi visiitti keskustalaisen ideologian kouluruokalaan jäi parin kuukauden mittaiseksi – en lähes kliseisen yksinkertaisesti pystynyt elämään erossa Astasta.

PARIN VUODEN KULUTTUA asuimme jo Helsingissä eikä elämä ollut enää yhtä idyllistä. Minä kiidätin itseäni työni vuoksi kaupungilla kellon ympäri, ja Asta istui katkerana kotona.

Hän oli jättänyt opiskelunsa vuokseni. Hän oli myynyt asuntonsa vuokseni. Hän ei tuntenut Helsingistä juuri ketään ja ihmetteli vielä parin vuoden harjoittelun jälkeen, kuinka lähellä toisiaan Postin pääkonttori ja Stockmann itse asiassa olivatkaan.

Asta muuttui omistushaluiseksi ja mustasukkaiseksi elämänkumppaniksi. Teinkin oman uhraukseni suhteemme hyväksi ja hylkäsin suurimman osan vanhoista ystävistäni hänen vuokseen. Naisiin en saanut olla missään yhteydessä edes töiden puolesta.

Välttelin potentiaalisia mustasukkaisuuspuuskia turvautumalla valehteluun, usein täysin turhistakin asioista. Ja kun huomasin, että valehtelu toimi, se muuttui suhteemme vakiovarusteeksi.

Rakastin Astaa kaikesta huolimatta hyvin paljon.

Ja minua ahdisti.

Elämämme sujui periaatteessa hyvin. Mökötysten ja tappeluiden vastapainoksi seksielämä sai yhä mielenkiintoisempia muotoja. Meillä oli sopivasti rahaa pieneen matkusteluun, ja henkiset mielenkiinnon kohteet olivat sopivan samansuuntaiset.

Ja ahdistus vain painoi päälle.

SITTEN TULI DONITSI. Se rullasi vauhdikkaasti toimiston ala-aulan lattiaa samalla, kun kollega kirosi päälleen kaatunutta haaleaa kahvia. Tuijotustuokio kohti kesätöissä edellisellä viikolla aloittanutta siivoojaa oli juuri katkennut betonipylvään yllättävään väliintuloon.

Laura nosteli aulan nurkassa roskia lattialta tiukoissa, mustissa shortseissa, läpikuultavassa paidassa ja pitsirintaliiveissä. Siivousfirma on sittemmin uudistanut hieman työpukujaan, pohdiskelimme myöhemmin työpöytien yli.

Eräänä iltana Laura tuli huoneeseeni punastellen kysymään, saisiko hän tulla siivoamaan, vaikka tein yhä töitä.

Vaihdoimme sinä iltana pari sanaa, seuraavana iltana muutaman enemmän, ja pian huomasin jo auttavani häntä roskasäkkien kantamisessa pihan siirtolavalle.

Juuri loulusta päässeen nuoren tytön osoittama huomio hiveli, sillä luulin olevani – nuoresta iästäni huolimatta – jo toivemieslistojen ulkopuolella.

Laura kyseli paljon työstäni, ja silloinen toimenkuvani tuntui tekevän häneen tehokkaan vaikutuksen – sisällsihän se paljon matkustelua sekä tapaamisia nuorisolehtien julisteista tuttujen ulkomaanelävien kanssa.

Laura kävi yhä tuttavallisemmaksi.

Törmäsimme myöhemmin satunnaisesti myös työpaikkamme ulkopuolella. Tarjosin silloin tällöin kyydin autollani keskustaan.

Olimme lopulta aika paljon tekemisissä. Juttelimme, emme muuta. Lauran oma naiivi maailma oli helppokulkuinen pakoreitti omasta aikuiselosta.

Mutta yhtä nopeasti kuin minä ihastun, minä myös kyllästyn.

Ja suhteemme ilman suhdetta ei ollut edennyt edes fyysiselle asteelle, kun Laura alkoi jo tuntua rasitteelta.

Vaikka minulla oli omat ongelmani Astan kanssa, en halunnut irti hänestä.

LAURAN LAPSENOMAINEN ripustautuminen minuun ei kuitenkaan tehnyt helpoksi kääntymistäni seuraavasta risteyksestä takaisin vasemmalle.

Otinkin käyttöön jo taidemuodoksi kehittämäni valehtelun. Tuotevalikoimaan kuuluivat myös lupaukset, joita ei ollut tarkoituskaan pitää.

Lupauksilla ainoastaan siirsin epämiellyttäviä ja vaikeita asioita eteenpäin, mutta se riitti eskapitiselle luonteelleni.

Lupasin Lauralle kaikenlaista. Lupasin tavata hänet illalla. Lupasin lähteä elokuviin. Lupasin kaikkea. Lupasin ja petin lupaukseni jatkuvasti. Selkä tuli yllättäen kipeäksi, auto hajosi, ylityöt kaatuivat päälle.

Suurin syy lupauksiini oli se, että en halunnut satuttaa nuorta ja äärimmäisen herkkää naisenalkua. Enkä tietystikään tajunnut, että lupausten pettäminen sattui häneen vielä enemmän.

Pidin epämääräisillä lupauksilla yllä epämääräistä suhdetta, joka ei ollut edes suhde. Mutta yhtä asiaa en Lauralle koskaan luvannut: yhteistä tulevaisuutta. Sen hän keksi omassa päässään.

Lauran takertuminen minuun oli sairaalloista. Ja minä ruokin sitä, sillä minulla ei ollut voimia kääntyä toisaalle.

Jonkun mielestä varastin hänen nuoruutensa. Mielestäni hän varasti itse nuoruutensa.

Heikkouteni sai kuitenkin tilanteen jatkumaan liian pitkälle.

TOISESSA ELÄMÄSSÄNI, siinä virallisessa, menin sitten naimisiin. Pienimuotoiset häät. En rynnännyt alttarille hihkuen riemua elämäni parhaasta ajasta, mutta aina niin rakasta ajopuuteoriaani seuraten ajattelin katsoa, mihin se vaihtoehto johtaa.

Ei ainakaan jäisi kaduttamaan, ettei tullut kokeiltua.

Sitten syntyi Ilari. Astan biologinen kello oli jo aikoja sitten tukkinut torkkupainikkeen ja kilkatti nyt suoraa huutoa. Minulla ei olisi ollut vielä kiirettä, mutta jälleen kerran ajopuuteoria vei vapaaehtoisesti kädet ylös nostanutta mieltäni eteenpäin.

Ilari oli vähällä kuolla synnytyksessä, kun kätilö ei vaivautunut edes pyynnöstäni tarkistamaan syytä sydänäänten vaimenemiseen.

Lopulta Ilari syntyi hätäsektiolla, ja kun vajaan tunnin odottelun jälkeen minut lopulta muistettiin kutsua katsomaan poikaani, olin niin sekaisin onnesta, vihasta ja huolesta, että puhuin pojalleni ensimmäiset sanat ruotsiksi, ja sen jälkeen olin lähellä hakata kätilön.

LAURA OLI OLEMASSA jossain taka-alalla koko ajan. Välttelin kuitenkin häntä, ja Laura asuikin sopivasti pitkään ulkomailla.

Sama vähättelyn, lupausten ja valehtelun noidanpyörä jatkui vielä jonkin aikaa. Lopulta sain jostain voimaa perustaa yhden miehen selvitystyöryhmän tilanteen ratkaisemiseksi.

Ehkä se voima tuli pojastani, joka oli niin valtava rakkauden kaksisuuntainen radiolähetin, että tajusin rakastavani Astaa yhä hyvin paljon.

Olin Lauran kanssa tekemisissä niin vähän kuin mahdollista. Vaikka en ottanut häneen mitään yhteyttä, silti hän soitteli minulle. Kyseli kuulumisia, pyysi kahville ja elokuviin.

Nokiani oli myös disconnecting people. Sillä kun näin, mistä numerosta puhelut tulivat, jätin yhä useammin vastaamatta.

Ja viimein koitti hetki, jolloin halusin poistaa Lauran elämästäni, lopullisesti. Menin hänen asunnolleen ilmoittamaan, että homma on ohi.

Laura otti asian varsin hienosti: hän paiskoi asuntonsa tavaroita ympäriinsä, haki leipäveitsen ja uhkasi tappaa itsensä.

Kun se ei tehonnut, hän alkoi uhkailla tekevänsä pahaa vaimolleni ja pojalleni. Soittavansa Astalle ja vahingoittavansa Ilaria.

Olin jo niin väsynyt koko sotkuun, etten edes tuntenut sympatiaa lattialla itkenyttä Lauraa kohtaan. Ainoastaan vihasin ja inhosin häntä.

Olin kuitenkin huolissani hänen uhkauksistaan. Pelkäsin hänen puhelinsoittonsa Astalle romahduttavan liittoni hatarat kulissit, joita olin lopulta päättänyt alkaa suojella.

Hädissäni lupasin Lauralle, että voisimme ehkä vielä sittenkin tapailla. Jos vain saisin hieman omaa aikaa.

Taas lupauksia.

Joita ei ollut edes tarkoitus pitää.

JA NIIN LAURA SOITTI ASTALLE.

Ja minä valehtelin hädissäni Astalle.

Ja me erosimme.

Ja minä vihasin Lauraa.

Minusta tuntui väärältä, että olin jäänyt kiinni suhteesta, joka ei koskaan ollut suhde.

Olin vain valehdellut liikaa, jotta kukaan olisi enää uskonut minua.

OLEN NYT 31-VUOTIAS. En ole vakiintunut kertaakaan kunnolla eromme jälkeen, vaan pyörin yhä – kuten eräs ystäväni kauniisti luonnehtii – säälittävästi Hennes & Mauritzin teinivaatteisiin pukeutuneena Helsingin trendikuppiloissa.

Irtosuhteet tyydyttävät tällä hetkellä fyysiset ja henkiset tarpeeni.

Kolmenkympin kriisi on kääntymässä sujuvasti neljänkympin kriisiksi.

Eron jälkeen Astan ja minun yhteiselämällä oli huonot hetkensä. Kostamisia säälittävillä ihmissuhteentapaisilla ja syyttelyä. Mutta aina kun jommallekummalle tuli liian kova paikka tai paha olo, käännyimme automaattisesti toistemme puoleen.

Ja käännymme yhä.

Seuraavasta lauseesta pitäisi nykyään tuomita saastevero, mutta tuo klisee vain pitää kohdallamme paikkansa: olemme nykyään toistemme tärkeimmät ystävät.

Ja kinastelemme ja mökötämme yhä kuin vanha aviopari.

MYÖS LAURA ON jälleen osa elämääni. Tuttava.

Ja – käsittämätöntä kyllä – Astan jonkinasteinen ystävä, Ilarin lapsenvahti ja kaveri.

Lauran ystävyys Astaan ja Ilariin on mielestäni korviketta sille suhteelle, jota hän ei koskaan saanut kanssani.

Korviketta, josta vanha pervo Freud olisi voitonriemuinen.

Monien mielestä nykytilanne onkin absurdi, perverssi – sairas.

Ja niin se on, mutta Asta ja minä olemme ottaneet sen vain yhtenä esimerkkinä ihmiselämän patologisesta äärettömyydestä.

Pari viikkoa sitten olimme Laura, Asta ja minä kolmisin yhteisen poikamme päiväkodin juhlissa. ■